

Horváth Attila 65. születésnapjára

1995-ös tanév kezdete, ELTE ÁJK, elsőéves tárgyfelvétel. Mi, gólyák, kérdezzük a felsőbb évesektől, hogy milyen speckollt érdemes felvenni.

„A szovjet típusú diktatúrákat mindenképpen! Fiatal oktató tanítja, nagyon jó fej, remek sztorijai vannak, baromira ért hozzá, mindent tud erről a korszakról!”

Fel is vesszük, jó sokan, és tátva marad a szánk. Berobban a fiatal (szerintünk nálunk alig idősebb) oktató, és az egész félév alatt azt érzem, hogy na igen, jól döntöttem a jogi pálya mellett. Engem ez a korszak amúgy is érdekel, a családom miatt is érint, és bár a jogról akkor még nem sok fogalmam van, de érzem, hogy itt, ezen az órán betekintést kapok egy olyan korszakba, amely meghatározza nemcsak a szüleink életét, de társadalmunkat, jogrendszerünket, gondolkodásunkat – mindössze öt évvel a rendszerváltozás után. Ezért érdemes jogot tanulni.

2024 ősze, az Alkotmánybíróság teljes ülése. Valamilyen ügy kapcsán rövid jogtörténeti előadást kapunk bírótársunktól, ugyanazzal a hévvel, humorral, tudással. Elsősorban az ő nevéhez fűződik a történeti alkotmány vívmányainak megjelenítése az alkotmánybírósági határozatokban, annak tudatosítása, hogy alkotmányunk nem a semmiből jött, és nem is egyszeri jogalkotói aktus, hanem sok száz éves jogfejlődés eredménye. Mindig hangsúlyozza, hogy legyünk büszkéek erre a hagyományra.

A két időpont között megannyi kapcsolódási pontom és találkozásom volt Horváth Attila professzor úrral, sőt, a sors úgy hozta, hogy nemcsak én, hanem családom két tagja is élvezhette kollégaként társaságát az ELTE-n és a Pázmányon. Úgyhogy mondhatjuk, hogy nemcsak mi, de a családjaink is összekötődtek. Horváth Attila ez idő alatt semmit nem öregedett, lelkesedése, energiája mit sem csökkent, sőt nőtt is, már ha ez lehetséges. A Pázmányon zeneszalont indít, ahol kiválóan ötvöz jogi témákat zenével, mindenben keresi a metszetet: szépirodalom, festészet, költészet és persze a jog. A Nemzeti Közszerződési Egyetemen fáradhatatlanul tanít, kreatívabbnál kreatívabb órákat és foglalkozásokat talál ki a hallgatóknak, jogi érvelést tanít *nem* jogász hallgatóknak, és pázmányos körmondatokat olvastat fel velük színházi előadásként úgy, hogy közben az órát élvezik (!), sőt, rajonganak érte. Riportokat ad jogi témákban közérthetően és nagyon élvezhetően. Gyakorlatilag bármilyen jogi témához hozzá tud szólni úgy, hogy a rendszert, a hátteret, a múltat és a jövőt

láttatja benne. Mindenki számára érthető, élvezetes és izgalmas, amit mond. Mindenről tud egy sztorit, egy viccet. Sosem kérdésből, hanem egyszerűen a köz gazdagítására.

Horváth Attila egyszeri, megismételhetetlen jelenség. Nagy szerencse ilyen kollégát magunk mellett tudni. Mindig kedves, mindig segítőkész. Akármilyen magas pozícióban van, ugyanolyan közvetlen és szerény marad. Az NKE-n egyszer egy konferencia elején (tudtomon kívül) vele, az alkotmánybíróval és tanszékvezetővel olvastatták fel a kötelező adatvédelmi tájékoztatót. Attila ennek zokszó nélkül eleget tett. Kollégáival, a fiatalabbakkal is kifejezetten előzékeny, segíti őket pályájukban, előrehaladásukban. A hallgatókat nagyon kedveli, és ők viszontkedvelik. A Balaton-parti nyári egyetemre vitorlással érkezik, hiszen profi vitorlázó. Nyilván rögtön a hallgatók kedvence lesz. Nem tudnék ideálisabb oktatót említeni.

A szovjet típusú diktatúrák kutatása, elemzése, a múlt feltárása Magyarország számára történelmi sajátosságai miatt különösen fontos. A mai egyetemi hallgatók számára mindez távoli történelem, amelyben már szüleik sem voltak közvetlenül érintve. Épp ezért különösen fontos, hogy hallgatóink erről a korszakról halljanak, érezzék a kommunista diktatúra mindennapjainak nyomasztását, a koncepciók eljárások abszurditását, a rendszer romlottságát. Horváth Attila olyan mély összefüggésekben tárta fel és látja, láttatja ezt a korszakot a hazai jog- és történelemtudományban, hogy munkássága megkerülhetetlen, nélküle nem értenénk így a történelem ezen évtizedeit.

Tisztelt Professzor Úr, kedves Attila, ez alkalommal neked is és magunknak is kívánok valamit. Neked azt, hogy ugyanilyen jókedvvel, energiával, egészségben és örömmel, szerető családot körében folytasd azt a fontos munkát, amelyet megkezdte. Magunknak pedig azt, hogy még sokáig, nagyon sokáig élvezhessük szakmai munkád gyümölcsét, emberi társaságod, a vicceket, a történeteket, hogy Jobbágyi tanár úr hogyan járt a sáros nadrágjával Csíksomlyón, vagy Kádár mit mondott valahol valamelyik pártgyűlésen.

Isten éltesse még nagyon sokáig!

Sok szeretettel,

Varga Réka
egykori tanítvány
NKE ÁNTK dékán és kolléga
alkotmánybíró-társ, az Alkotmánybíróság elnökhelyettese